

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **M. M., s.r.o.**, so sídlom v B., zastúpeného JUDr. P. Č., advokátom, advokátska kancelária so sídlom v P., proti žalovanej **K. P., a.s.**, so sídlom v B., **o zaplatenie 271 711,14 € (8 185 570,-- Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 9 C 75/2004, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 11. septembra 2006 sp.zn. 6 Co 22/2006, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Prešove z 11. septembra 2006 sp.zn. 6 Co 22/2006 v napadnutom výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvého stupňa v príslušenstve istiny tak, že žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania zamietol a vo výroku o trovách konania, **z r u š u j e** a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov rozsudkom z 5. decembra 2005 č.k. 9 C 75/2004-225 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 5 604 000,-- Sk spolu s úrokom z omeškania vo výške 16 % od 3.7.2003 do zaplatenia. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že účastníci uzavreli dňa 22.4.2003 poistnú zmluvu č. X., ktorej predmetom bolo poistenie súboru strojov, ktoré žalobca má v dlhodobom prenájme, a to konkrétne – leštičky a taviaceho agregátu na poistnú sumu 45 mil. Sk. Keďže počas účinnosti poistnej zmluvy došlo k takému poškodeniu taviaceho agregátu, za ktoré je poisťovňa povinná podľa poistenej zmluvy plniť, základ nároku žalobcu považoval za preukázaný. Pri určení rozsahu poistného plnenia vychádzal zo záverov znaleckého posudku prof. Ing. J. Ž., PhD. (tieto odsúhlasil aj znalec Ing. F. J.), ktorý stanovil náklady na opravu zariadenia v čase vzniku poistnej udalosti sumou 5 604 500,-- Sk. Žalobe preto v tomto rozsahu vyhovel a v prevyšujúcej časti (nad sumu 5 604 500,-- Sk do sumy 8 185 570,-- Sk) ju ako nedôvodnú zamietol. Rozhodnutie o úrokoch z omeškania odôvodnil tým, že žalovaná

sa dostala s plnením dlhu do omeškania. Žalobca má preto v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) právo na úroky z omeškania. Keďže rozsah požadovaných úrokov zodpovedal dvojnásobku diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska, priznal žalobcovi úroky z omeškania vo výške 16 % od 3.7.2003, teda od nasledujúceho dňa po tom, čo žalobca oznámil žalovanej, že došlo k poistnej udalosti. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Prešove rozsudkom z 11. septembra 2006 sp.zn. 6 Co 22/2006 na odvolanie žalovanej rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi sumu 5 604 000,-- Sk, vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok 200 000,-- Sk a vo výroku o povinnosti žalovanej nahradiť trovy štátu vo výške 11 021,20 Sk, potvrdil. Rozsudok súdu prvého stupňa zmenil vo výroku o príslušenstve istiny tak, že žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania zamietol a vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že súd prvého stupňa rozhodol vecne správne, keď priznal žalobcovi peňažné plnenie v sume 5 604 000,-- Sk. Rovnako za správne považoval jeho rozhodnutie o povinnosti žalovanej zaplatiť súdny poplatok a nahradiť štátu trovy ním preddavkované. V súvislosti s prisúdením úroku z omeškania uviedol, že ustanovenie § 797 ods. 3 OZ stanovuje splatnosť poistného plnenia na dobu uplynutia 15 dní od skončenia vyšetrenia potrebného na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť. Takéto vyšetrenie sa má vykonať bez zbytočného odkladu. Pokiaľ sa v šetrení pokračuje aj vo forme dokazovania v súdnom spore, ktorého predmetom je práve takéto poistné plnenie, je vyšetrenie skončené až právoplatnosťou súdneho rozhodnutia. Ak vo veci rozhoduje s konečnou platnosťou odvolací súd, je termín skončenia vyšetrenia totožný s právoplatnosťou rozsudku odvolacieho súdu. Prvostupňový súd preto pochybil, keď zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi peňažné plnenie už od nasledujúceho dňa po tom, čo mala byť, podľa žalobkyne zistená poistná udalosť. Rozsudok súdu prvého stupňa preto v časti žaloby týkajúcej sa úroku z omeškania v súlade s § 220 O.s.p. zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol. Rozhodnutie o trovách celého konania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 142 ods. 2 a § 224 ods. 2 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal do výroku o príslušenstve istiny a do výroku o trovách konania včas dovolanie žalobca. Uviedol, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva v časti nároku o zaplatenie úroku z omeškania na nesprávnom právnom posúdení veci. V zmysle § 797 ods. 3 OZ totiž vznikla žalovanej povinnosť plniť z poistnej

zmluvy v prospech žalobcu v lehote 15 dní, len čo žalovaná skončila vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu jej povinnosti plniť. Z vykonaného dokazovania jednoznačne vyplýva, že žalovaná takéto šetrenie vykonala. Samotná žalovaná v podaní z 11.2.2004 poukázala na ukončenie šetrenia poisťnej udalosti a vzhľadom na jej názor, že žalobcom nahlásená škodová udalosť nie je poisťníkom krytá, zaujala k plneniu z existujúcej poisťnej zmluvy negatívny postoj. Je úplne nepochybné, že šetrenie žalovaná ukončila najneskôr k uvedenému dňu a teda, že do omeškania s plnením dlhu sa nemohla dostať až právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu, ako to nesprávne ustálil krajský súd. Navyše, dokazovanie vykonané pred súdom prvého a druhého stupňa, nemožno chápať ako vyšetrenie v zmysle ustanovenia § 797 ods. 3 OZ. Odvolací súd nesprávne rozhodol aj o náhrade trov konania. Keďže rozsah samotného uplatneného nároku závisel od znaleckého posudku, správne mal odvolací súd z hľadiska trov konania vec posúdiť podľa § 143 ods. 3 O.s.p. Navrhol preto rozsudok odvolacieho súdu v napadnutej časti zrušiť a vec mu v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie.

Žalovaná svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcu nevyužila.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal účastník konania proti tej časti rozhodnutia, ktorú možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné.

V posudzovanej veci z obsahu dovolania žalobcu vyplýva, že dovolaním napáda výrok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd rozhodol o príslušenstve pohľadávky z dôvodu, že rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Odvolací súd založil v tejto časti svoje rozhodnutie na právnom názore, podľa ktorého vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poisťiteľa plniť je skončené až právoplatnosťou súdneho rozhodnutia, ak sa v šetrení pokračuje aj vo forme dokazovania v súdnom spore, ktorého predmetom je práve takéto poisťné plnenie. Žalovaná sa preto s plnením peňažného plnenia z poisťnej zmluvy dostala do omeškania až uplynutím 15-dňovej lehoty od právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu.

Podľa názoru dovolacieho súdu tento právny názor odvolacieho súdu nie je správny.

Podľa § 559 ods. 1 a 2 OZ splnením dlh zanikne. Dlh musí byť splnený riadne a včas.

Podľa § 517 ods. 1 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

Podľa § 517 ods. 2 OZ ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 797 ods. 1 OZ právo na plnenie má, pokiaľ nie je v tomto zákone alebo v poisťných podmienkach ustanovené inak, ten, na ktorého majetok, život alebo zdravie, alebo na ktorého zodpovednosť za škody sa poistenie vzťahuje (poistený).

Podľa § 797 ods. 2 OZ právo na plnenie vznikne, ak nastane skutočnosť, s ktorou je spojený vznik povinnosti poistiteľa plniť (poistná udalosť).

Podľa § 797 ods. 3 OZ plnenie je splatné do pätnástich dní, len čo poistiteľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poistiteľa plniť. Vyšetrenie sa musí vykonať bez zbytočného odkladu; ak sa nemôže skončiť do jedného mesiaca po tom, keď sa poistiteľ o poistnej udalosti dozvedel, je poistiteľ povinný poskytnúť poistenému na požiadanie primeraný preddavok.

Z vyššie citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že dlh zanikne jeho splnením, pričom dlžník je povinný dlh splniť riadne a včas. Čas splnenia môže byť predovšetkým dohodnutý účastníkmi. Môže však byť ustanovený aj právnym predpisom. Ak dlžník plnenie neposkytne najneskôr v posledný deň splatnosti dlhu, dostáva sa do omeškania a ak ide o plnenie peňažného dlhu, veriteľ má právo požadovať od dlžníka popri plnení aj úroky z omeškania. V prípade poisťného plnenia, čas, kedy je poistiteľ povinný poskytnúť plnenie z poisťnej zmluvy, upravuje právny predpis, konkrétne ustanovenie § 797 ods. 3 prvá veta OZ.

Podľa tohto zákonného ustanovenia je plnenie splatné do pätnástich dní, len čo poisťiteľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poisťiteľa plniť. Ide o kogentné zákonné ustanovenie, ktoré neumožňuje určenie iného času zročnosti poistného plnenia. Z hľadiska určenia času poskytnúť plnenie z poistnej zmluvy je teda rozhodujúci okamih, kedy poisťiteľ skončil vyšetrenie potrebné na zistenie rozsahu povinnosti poisťiteľa plniť.

V posudzovanej veci z výsledkov vykonaného dokazovania vyplýva, že právny základ práva žalobcu na poistné plnenie nebol sporný. Žalovaná začala na základe oznámenia poistnej udalosti žalobcom z 2.7.2003, vykonávať vyšetrenie na zistenie vzniku, príčin a rozsahu škody – poistnej udalosti 10. júla 2003, kedy objednávkou č. X. objednala vypracovanie znaleckého posudku u prof. Ing. J. Ž., PhD. (viď objednávku č. X. z 10.7.2003, ktorá je súčasťou znaleckého posudku na č.l. 15). Znalec žalovanou požadovaný znalecký posudok vypracoval a žalovanej odovzdal 3.11.2003. Vyšetrenie predmetnej poistnej udalosti žalovaná doplnila o expertnú správu podanú I., s.r.o. (viď č.l. 74 a nasl. spisu), ktorá bola žalovanej odovzdaná 9.2.2004 (viď č.l. 99 spisu). Okrem toho sa v spise nachádza „Zápisnica z rokovania Komisie pre posudzovanie poistných udalostí s plnením nad 1 milión Sk“ číslo zápisu X. z 9.2.2004 (viď č.l. 66 spisu). Z jej obsahu vyplýva, že uvedeného dňa komisia prerokovala predmetnú škodovú udalosť a odporučila zamietnuť plnenie z poistnej zmluvy poistenému M. M. s.r.o.

Z uvedených skutkových zistení je teda nepochybné, že žalovaná vykonala vyšetrenie za účelom zistenia vzniku a príčin škodovej udalosti a tiež za účelom zistenia rozsahu povinnosti poskytnúť plnenie. Toto vyšetrenie bolo nepochybne žalovanou aj riadne ukončené. Keďže neposkytla žalobcovi poistné plnenie, hoci tak mala urobiť, dostala sa s plnením dlhu do omeškania, a to uplynutím pätnásteho dňa od skončenia vyšetrenia potrebného na zistenie rozsahu povinnosti plniť.

Ak odvolací súd za tohto stavu veci dospel k právnemu názoru, že žalovaná sa s plnením plnenia z poistnej zmluvy dostala do omeškania až uplynutím 15-dňovej lehoty od právoplatnosti rozsudku odvolacieho súdu, jeho rozsudok v dovolaní napadnutej časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod vychádzajúci z ustanovenia § 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p. bol teda žalobcom uplatnený opodstatnene. Keďže odvolací súd v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia dostatočne nezistil skutkový stav, Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho rozsudok v napadnutom výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu

prvého stupňa v príslušenstve istiny tak, že žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania zamietol a vo výroku o trovách konania, ako výroku súvisiacom podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zrušil a vec mu v rozsahu zrušenia vrátil na ďalšie konanie; právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre odvolací súd záväzný (§ 243d ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Na záver dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že odvolací súd považoval nesprávne dokazovanie v súdnom spore, ktorého predmetom je plnenie z poistnej zmluvy, za pokračovanie vyšetrenia poistiteľa, ktorého účelom je zistenie jeho rozsahu povinnosti plniť. Dokazovanie je časťou občianskeho súdneho konania, osobitne upravenou Občianskym súdnym poriadkom, v ktorej si súd vytvára poznatky potrebné na rozhodnutie vo veci tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov. Nemožno ho preto považovať za akési „pokračovanie vyšetrovania“ vykonávaného poistiteľom za účelom zistenia vzniku, príčin poistnej udalosti a rozsahu poistného plnenia. Je vecou poistiteľa, akým spôsobom vyšetrovanie vykoná a k akým záverom po jeho skončení dospeje. Súd v spore, ktorého predmetom je plnenie poistiteľa z poistnej zmluvy, je povinný na základe vykonaného dokazovania preskúmať, či závery poisťovne vyplývajúce z vyšetrovania sú v súlade so zákonom, resp. s obsahom poistnej zmluvy, prípadne so všeobecnými poistnými podmienkami.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. januára 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

